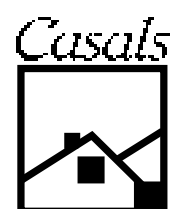

Els secrets del tauró

BAMBÚ LECTOR 4

1 Fulleja el llibre, fixa't en l'índex i llegeix el text de la contracoberta. Què creus que explica el llibre?

- On viuen i com s'alimenten els taurons del Mediterrani.
- La història real d'un tauró que va atacar una persona.
- Informació sobre tot el que fan i sobre com són els taurons.
- Un conte inventat sobre la vida d'un grup de taurons.

2 Observa aquestes dues il·lustracions del llibre.

▶ Aquestes dues imatges ofereixen una visió molt diferent dels taurons: què passa en cadascuna?

▶ Quina et sembla que respon més a la realitat? És a dir, penses que els taurons són grans devoradors de persones o que les persones som grans devoradors de taurons?

3 Què en saps, dels taurons? Busca la resposta correcta. No en deixis cap en blanc, després de llegir el llibre podràs corregir els errors que hags comès.

Els taurons són... peixos.
mamífers aquàtics.

Els taurons habiten la Terra des...
d'abans que apareguessin els dinosaures.
de fa quatre milions d'anys, com els humans.

Els taurons s'alimenten... d'altres animals del mar.
de plàncton.
d'animals o de plàncton, segons l'espècie.

Els taurons són... de mida mitjana i gran.
de totes les mides, els més petits poden ser com una mà.

Els taurons... tenen tots els sentits (oïda, vista...) molt desenvolupats.
només fan servir l'olfacte, que el tenen molt potent.

Els taurons... neixen d'ous.
neixen d'ous o de la panxa de la mare, segons l'espècie.

Dels taurons... només se'n poden aprofitar les aletes.
se'n poden aprofitar totes les parts del cos.

L'ésser humà pesca taurons en grans quantitats...
però n'hi ha tants, que no hi ha perill que desapareguin.
per això algunes espècies estan en perill d'extinció.

4 Escriu en forma de preguntes el que més t'interessa saber dels taurons. Per exemple: Quants anys viuen?

- 1 Busca en aquestes dues pàgines les paraules amb què es diu que els taurons són perillosos i les que expressen la por que els tenia la gent.

El tauró	Les persones
monstre assedegat de sang	jo, mut d'horror

- 2 En les endevinalles es diuen característiques de l'objecte o de l'animal que s'ha d'endevinar sense dir-ne el nom. Per exemple, del tauró podríem dir:

*Per la mar sembro el terror
amb la meva banderola inquietant.*

- Inventa't una endevinalla per al tauró. Pots partir d'algunes d'aquestes paraules:
pànic - aterrir - monstre - aleta dorsal - horror - oceà - rei - dents

- 3 A què es refereix el text quan diu que el tauró és «un monstre **assedegat de sang**»?

- 4 Quin és el propòsit d'un «diari **sensacionalista**», a més a més d'informar?

- 1 Amb el pas dels anys els taurons es comencen a estudiar científicament. Relaciona les frases de totes dues columnes.

Durant l'antiguitat...	es comencen a fer expedicions marítimes en grans vaixells per estudiar els peixos dels oceans.
Durant el Renaixement...	Aristòtil comença a observar directament els taurons amb la intenció d'estudiar-los.
En el segle XVIII...	els taurons s'estudien per primer cop amb veritable rigor científic.
Durant el segle XIX...	es classifiquen els peixos en diverses espècies diferents per primera vegada.

- 2 Al text es diu que hi ha peixos amb esquelet d'os i altres amb esquelet cartilaginós. Marca si les afirmacions següents són verdaderes (V) o falses (F):

Els ossos són més tous que els cartílags.	V	F
Les persones tenim cartílags a les orelles, per exemple.	V	F
Hi ha peixos amb l'esquelet cartilaginós i d'altres amb l'esquelet d'os.	V	F
Les persones tenim ossos i no tenim cartílags.	V	F

- 3 Escribe el significat de les paraules al seu lloc:

vol dir *atenció, cura, exactitud, seriositat*, etc. Per tant, el treball queda bé.

vol dir una cosa que va començar fa molt de temps, que ha existit des de molt antic; que s'ha tingut des de sempre.

- ▶ Quina mena de por és una «por **ancestral**»?

Ancestral _____

- ▶ Si un treball es fa amb **rigor**, et sembla que queda bé o malament?

Rigor _____

- 1 Al text es diu que els habitants de certes illes de l'oceà Pacífic consideraven els taurons «divinitats benefactores». Encercla les paraules que volen dir el mateix que **benefactor**.

generós

grandiós

desordenat

valent

treballador

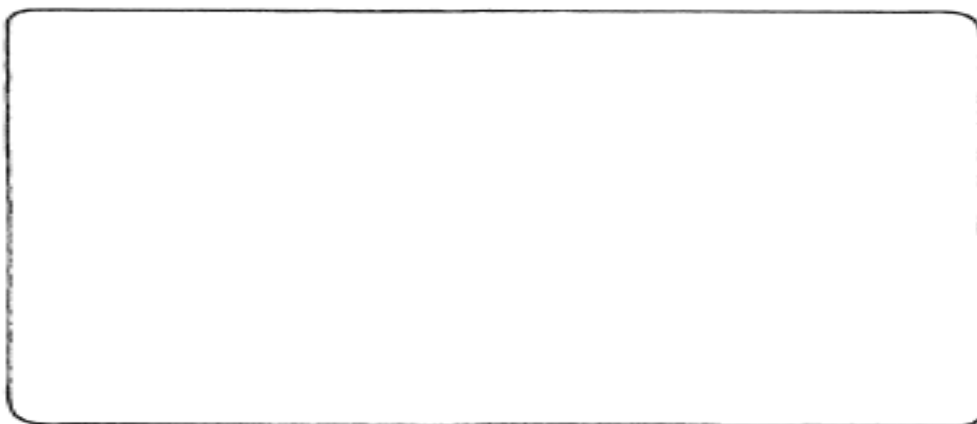
bo

protector

beneficiós

- Al llibre s'expliquen dues històries on els taurons actuen com a «benefactors». Explica'n una de les dues amb les teves paraules.

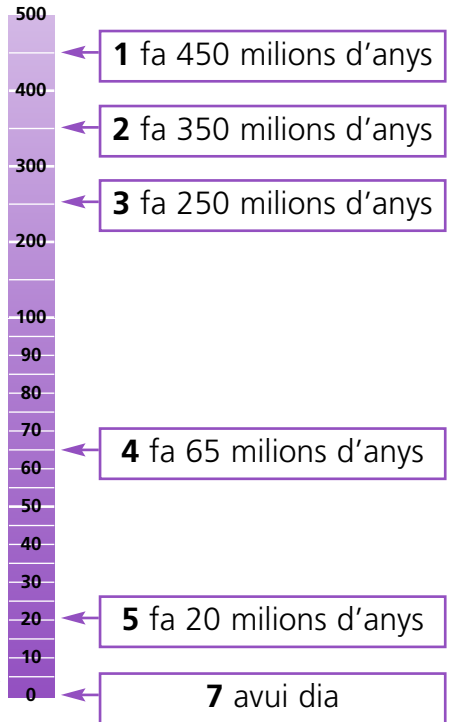
- 2 No tan sols els taurons s'han venerat com si fossin déus, sinó també altres animals, com les vaques a l'Índia o el Sol a l'Antic Egipte. Imagina't l'animal que més t'agrada com si fos un déu i dibuixa'l (en una posició especial, amb corona, algun ornament...).

- 3 Explica què és un **amulet** i per a què el feien servir els pescadors.

1 Situa els «esdeveniments» següents en la línia del temps.

- Període habitat pels dinosaures.
- Antiguitat dels taurons fòssils més antics.
- Edat d'or dels taurons (60 % del total d'espècies).
- Aparició dels primers éssers humans.
- Aparició del *Carcharodon megalodon*.

2 Descriu el procés de fossilització de les restes dels taurons a partir d'aquests tres dibuixos.

1.

2.

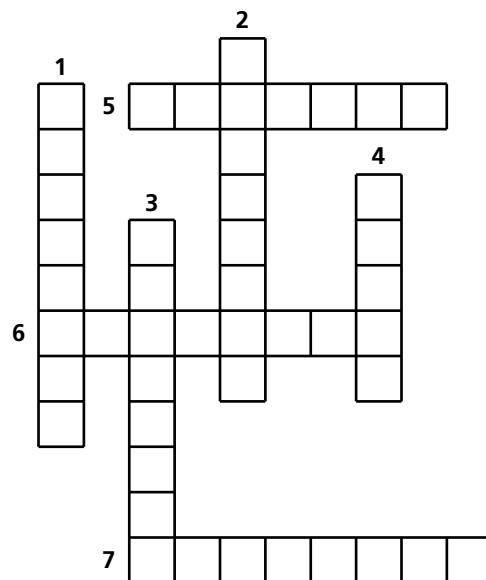
3.

3 Què fa un **depredador**?

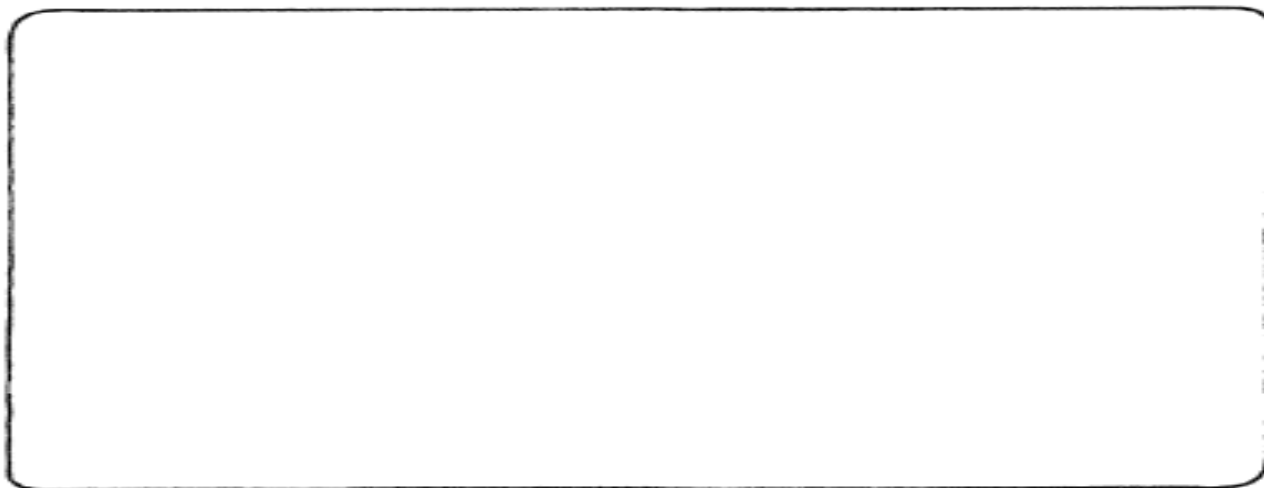
1 Resol aquests mots encreuats.

1. Petita formació en forma de dent que recobreix la pell del tauró (*vertical*).
2. Òrgan que permet al tauró agafar l'oxigen que hi ha dissolt a l'aigua (*vertical*).
3. Pell que es pot moure per cobrir o descobrir l'ull (*vertical*).
4. Òrgan del tauró molt ric en oli que li permet passar setmanes sense menjar (*vertical*).
5. Arma submarina que té la mateixa forma que el cos del tauró (*horitzontal*).
6. Teixit que forma l'esquelet dels peixos (*horitzontal*).
7. (*al revés*) Esquerda a la pell per on el tauró expulsa l'aigua que agafa amb la boca per respirar (*horitzontal*).

2 El color gris-blau del dors del tauró i el color blanc del ventre fan que sigui difícil distingir-los dins l'aigua. Hi ha altres animals que també es camuflen gràcies a la seva forma o color.

- ▶ Pensa'n algun i dibuixa'l.

- ▶ Explica en què consisteix el seu camuflatge:

1 Escriu el nom del grup al qual corresponen els taurons següents.

1 NOM DEL GRUP:

Les seves grans aletes natatòries, aplanades, recorden les ales d'un àngel.

2 NOM DEL GRUP:

Són abundants a les aigües càlides i tropicals. Comprenen tant espècies petites com grans.

3 NOM DEL GRUP:

Són grans depredadors. Tenen el musell punxegut i la boca s'estira molt endarrere dels ulls.

4 NOM DEL GRUP:

Tenen, davant de cada aleta dorsal, una espina molt forta.

5 NOM DEL GRUP:

Neden fent ondulacions com les serps.

6 NOM DEL GRUP:

Són petits i cepats. Les aletes natatòries dorsals tenen una espina verinosa.

7 NOM DEL GRUP:

El musell és aixafat i vorejat d'espines.

8 NOM DEL GRUP:

Viuen sobre el fons. Les taques que tenen a la pell i les barbes de la boca els dissimulen entre les roques i les algues.

1 Completa les frases sobre els rècords dels taurons:

El tauró més petit és el _____ que mesura _____ centímetres de llarg; el més gran és el _____ i és més llarg que un _____.

Els científics creuen que el tauró balena pot viure fins a _____ anys.

El rècord de profunditat el té el _____, que ha estat pescat a _____ metres de profunditat.

En els grups més nombrosos de taurons que s'han vist, n'hi havia _____.

Els taurons agullats en les seves migracions recorren més de _____ quilòmetres.

2 Rècords humans. Escribeu:

Un rècord teu: _____

El rècord d'un company o companya de classe: _____

3 Els taurons són grans viatgers i realitzen grans migracions. Quins altres animals coneixes que facin **migracions**? Per què migren?

4 Què és el **plàncton**?

Un conjunt de sorreta i escates que es troba a la pell dels taurons.

Un conjunt d'éssers vius molt petits que estan surant en els oceans, llacs o rius.

1 Completa la frase:

La rèмора i el tauró s'ajuden mútuament: el tauró protegeix i _____ la rèмора, mentre que la rèмора allibera el tauró dels _____ que té a la pell.

- ▶ Si ordenes adequadament les lletres següents et sortirà el nom que rep l'ajuda mútua entre animals, com la que es fan el tauró i la rèмора.

I S B O M I S I

Solució: _____

2 Fixa't que en la descripció de les quimeres, es comparen les parts del seu cos amb les d'altres animals:

part del cos	comparació
bec	d'ocell
aletes	en forma d'ales
cua	de rata

- ▶ Fes tres comparacions per descriure els animals següents:

Rajada

part del cos	comparació
cos	
banyes	
cua	

Tauró blanc

part del cos	comparació
boca	
dents	
paladar	

3 En què consisteix l'acció d'escortar?

1 Torna a escriure les dues afirmacions que són incorrectes corregint-ne els errors.

1. Tots els taurons tenen les mandíbules i les dents de la mateixa forma.
2. Al llarg de la vida, als taurons els creixen milers de dents que es van renovant.
3. El tauró és l'únic mamífer que té la mandíbula superior mòbil, no soldada al crani.
4. El peix martell només pot menjar animals petits perquè el gran cap que té no li permet obrir gaire la boca.
5. L'esqualetet ferotge fa forats a la pell de les seves víctimes girant com una broca.

Afirmacions corregides:

2 Fixa't en les dues fotografies i indica què menja cadascun.

Tauró tigre

Menja: _____

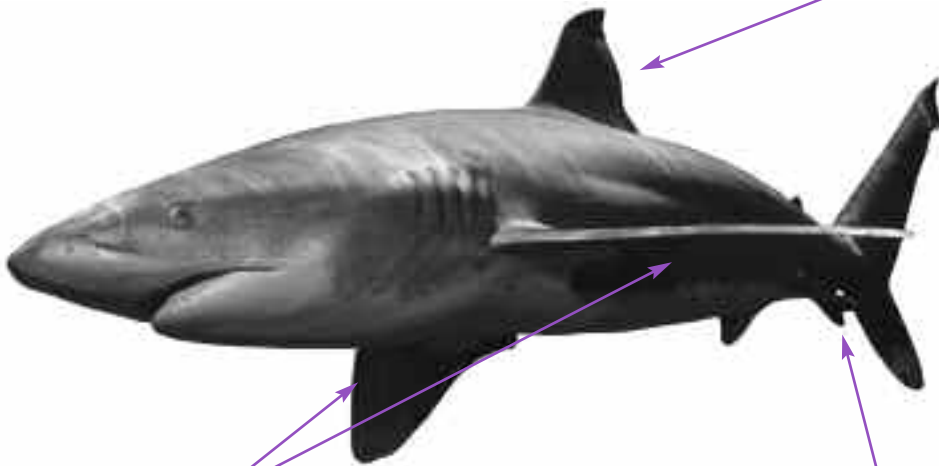
Tauró pelegrí

Menja: _____

- Quina et sembla que és la diferència principal entre tots dos taurons que condiciona el que menja cadascun?

1 Completa aquesta informació.

Nom de l'aleta
Per a què serveix?

Nom de l'aleta
Per a què serveix?

Nom de l'aleta
Per a què serveix?

2 Escriu el nom de tres coses que siguin **rígides**:

_____ , _____ i _____ .

3 Quan algú actua amb **prudència**, com actua? Relaciona.

☐ 1 Pensant molt les coses	☐ de cada moviment o decisió.
☐ 2 Tenint en compte els perills	☐ abans de fer-les.

1 Copia cada afirmació en la casella del sentit que li correspongui.

Poden seguir una olor que provingui de quilòmetres de distància.

Detecta la sang diluïda fins a mil milions de vegades.

Detecten la proximitat de les preses, perquè en capten els camps elèctrics.

Abans d'empassar-se el menjar el tasten i, si no els agrada, l'escupen.

Hi veuen molt bé en la foscor.

Detecten els sons a quilòmetres de distància.

SENTIT	SERVEIX PER...
Vista	
Olfacte	
Oïda	
Gust	
Detecció de camps elèctrics	

2 Contesta les preguntes:

- ▶ Que els taurons tinguin els «sentits **aguditzats**» vol dir que tenen molta o poca capacitat de percepció?

- ▶ Què fa una cosa que és **reflectora**?

- ▶ Les persones també tenim «**papil·les gustatives**», saps on? Per a què ens serveixen?

- 1 Completa les definicions amb la paraula que hi falta i escriu els exemples al lloc corresponent:

PARAULES			ANIMALS		
mare	ous	fora	cavall	escurçó	ratolí
panxa	dins	ous	gallina	granota	salamandra

ANIMAL VIVÍPAR Les cries creixen dins la _____ de la _____ fins al moment del part, que surten a fora.

Per exemple: _____ i _____ .

ANIMAL OVÍPAR Neixen d'_____. La mare expulsa l'ou _____ del seu cos abans que la cria s'hagi format del tot. Al cap d'uns dies la cria surt de l'ou.

Per exemple: _____ i _____ .

ANIMAL OVOVIVÍPAR (OVÍPAR + VIVÍPAR) Neixen d'_____, però la cria surt de l'ou quan l'ou encara és a _____ del cos de la mare, i tot seguit surt a l'exterior.

Per exemple: _____ i _____ .

► Els taurons són vivípars, ovípars o ovovivípars? _____

- 2 Els verbs **pondre** i **posar** tenen el mateix significat? Què vol dir cadascun?

Pondre: _____

Posar: _____

► Escriu una frase amb cada un dels verbs.

3 Explica amb les teves paraules el procés de naixement del tauró gatvaire a partir de les il·lustracions:

1.

2.

3.

4 Què uneix el cordó umbilical? Per a què serveix? Relaciona.

Uneix la bossa que conté la cria o embrió

rep l'aliment que necessita per formar-se i créixer.

A través del cordó umbilical l'embrió

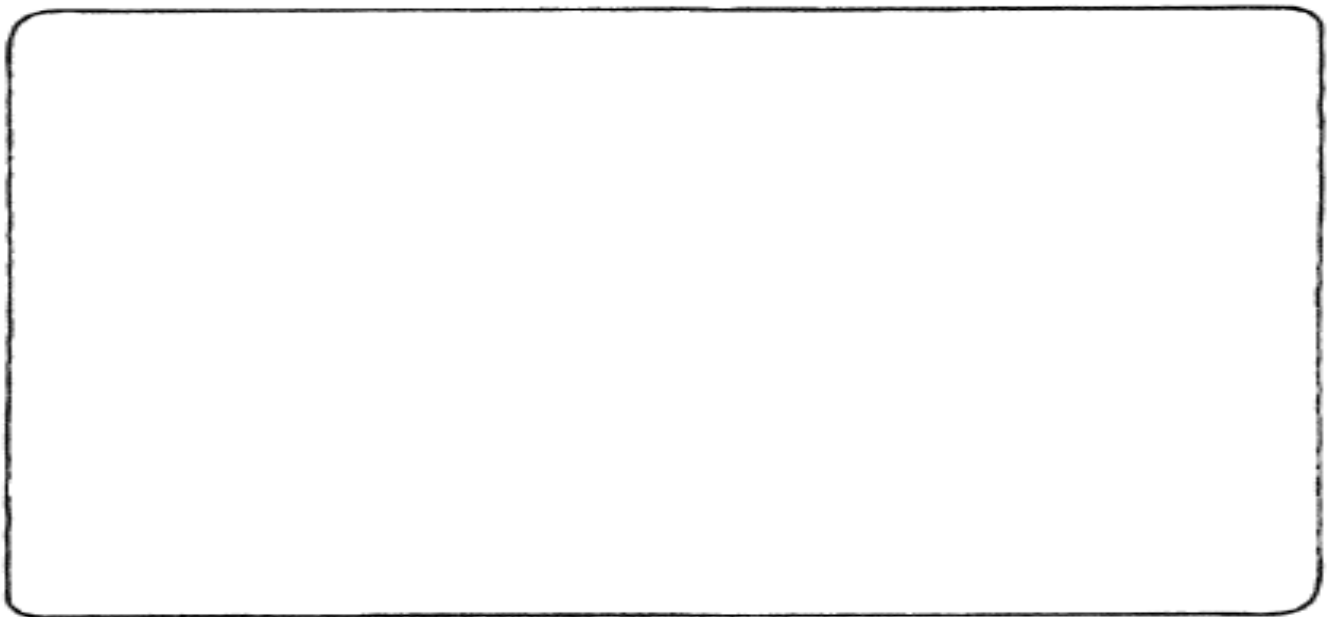
amb el cos de la mare.

► Les persones tenim un rastre del cordó umbilical en el nostre cos. Quin és aquest rastre?

1 Marca la resposta correcta en cada cas:

- Charles Darwin va ser el primer a filmar els taurons.
- Félix Rodríguez de la Fuente va ser el primer a filmar els taurons.
- Jacques-Ives Cousteau va ser el primer a filmar els taurons.
- Una manera fàcil d'observar taurons és als aquaris.
- Als aquaris no hi ha taurons perquè es menjarien els altres peixos.
- Els taurons en captivitat es moren, per això als aquaris no n'hi ha.
- Les possibilitats de veure taurons són més altes als mars freds propers als pols.
- Les possibilitats de veure taurons són més altes a les zones tropicals.
- Les possibilitats de veure taurons són més altes en mars petits com el Mediterrani.

2 Al text es parla de diferents possibilitats d'observar els taurons en directe. Dibuixa't a tu mateix/a donant menjar a un tauró. T'hi atreviries?

3 Explica què fan els **submarinistes**.

- 1 Explica amb paraules teves què representen aquests dos dibuixos i quina importància té la semblança que tenen pel que fa als taurons.

- 2 Digues si les afirmacions següents són verdaderes (V) o falses (F).

El tauró blanc és un devorador de persones.

V F

Els taurons no ataquen mai les persones, només volen «examinar-les».

V F

No és prudent banyar-se amb una ferida d'on surti sang si al mar hi ha taurons.

V F

A la vista d'un tauró a prop, cal sortir del mar tan ràpidament com es pugui.

V F

Els taurons poden atacar si senten el seu territori amenaçat.

V F

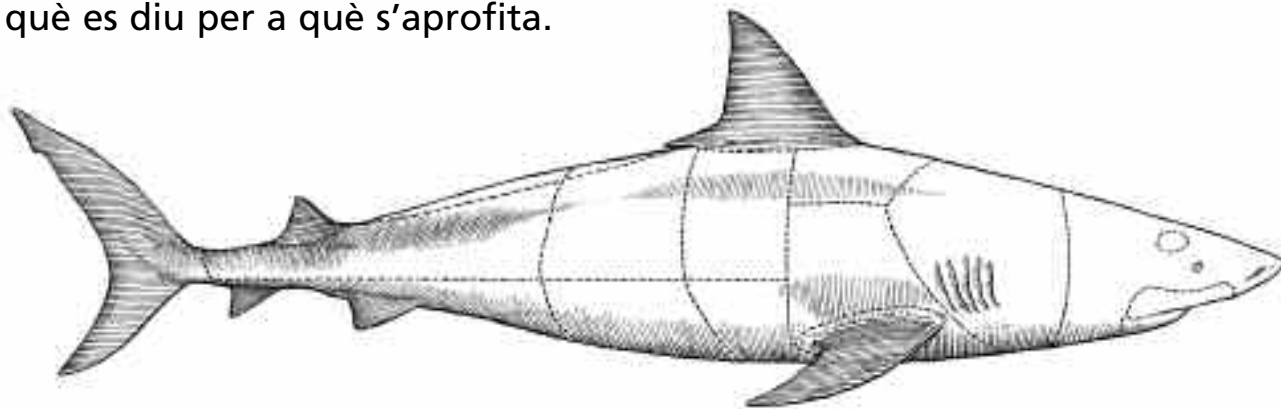
- 3 Què es pot esperar que faci un animal **agressiu**?

- 4 La reputació que el tauró sempre ataca és exagerada. Marca l'opció que correspon a la definició de **reputació**:

És l'opinió que els altres tenen d'algú o d'alguna cosa.

És la capacitat d'explicar les coses molt ben explicades.

- 1 Pinta cada part del tauró del color que s'indica i completa les frases en què es diu per a què s'aprofita.

aletes (Pinta-les de blau.)

De les aletes a l'Àsia en fan _____

cervell (Pinta'l de vermell.)

A _____ s'havia usat el cervell de tauró per calmar els dolors _____

dents (Pinta-les de groc.)

Antigament s'havien utilitzat per fer _____. Avui dia se'n fan _____ i _____

fetge (Esbrina on el té i pinta'l de taronja.)

El fetge conté un _____ que s'aprofita per fabricar productes de _____ i _____

vèrtebres (Esbrina on són i pinta-les de lila.)

Antigament els _____ es feien _____ amb vèrtebres de tauró.

carn (Pinta-la de gris.)

La carn d'alguns taurons s'aprofita per _____

pell (No la pintis.)

Antigament se'n feia _____ per a certes eines i mobles.

- 2 Escriu el nom dels animals marins que més es mengen habitualment.

Peix: _____

Marisc: _____

- 1 Busca en la sopa de lletres sis animals que, com el tauró, estan amenaçats per l'ésser humà, fins al punt de córrer el perill que s'extingeixin.

Coala

Ós polar

Foca monge

Tigre siberià

Àguila imperial

Goril·la

K	E	R	F	A	U	N	B	I	O	N	D	T
D	D	E	F	A	J	B	I	N	O	G	A	I
N	G	F	O	B	C	I	R	E	D	F	G	J
I	A	O	S	V	E	A	L	O	E	F	U	S
U	V	C	R	G	U	G	J	S	C	G	I	X
K	C	A	T	I	P	V	E	P	I	A	L	N
C	E	M	E	R	L	M	C	O	A	L	A	A
I	S	O	S	A	J	L	M	L	P	S	I	D
B	Z	N	Q	H	O	F	A	A	L	E	M	F
E	R	G	U	I	P	I	Q	R	O	M	P	F
N	A	E	A	H	X	V	T	R	D	L	E	U
O	M	I	X	F	N	E	S	A	H	I	R	L
A	G	U	O	P	L	M	E	S	B	T	I	E
T	I	G	R	E	S	I	B	E	R	I	A	R
S	O	T	G	A	J	I	U	L	B	N	L	M

- Completa la fitxa de tres d'aquests animals amb el nom i el dibuix de l'animal.

Nom:

Mamífer carnívor que habita en zones polars, principalment sobre el mar glaçat.

Està amenaçat per l'escalfament del planeta que fon el glaç, que és el lloc on l'ós viu i hi troba l'aliment que necessita.

Nom:

Mamífer primat que viu a les selves de l'Àfrica.

Està en perill per la caça furtiva i per la reducció dels boscos on viu perquè els homes en talen els arbres per obtenir-ne fusta o fer-hi agricultura.

Nom:

Ocell de rapinya de grans dimensions que viu a la península Ibèrica.

Està amenaçada per la desaparició de les zones on viu a causa de la urbanització; algunes cries moren electrocutades en els fils elèctrics.

2 Al text es parla de «pesca **intensiva**» i d'«explotacions **intensives**». L'adjectiu **intensiu** ve de la paraula **intens**, que vol dir: «en molta quantitat».

► Encercla les coses que creus que podrien ser intenses:

llum

olor

dolor

paraigua

paella

odi

braç

sol

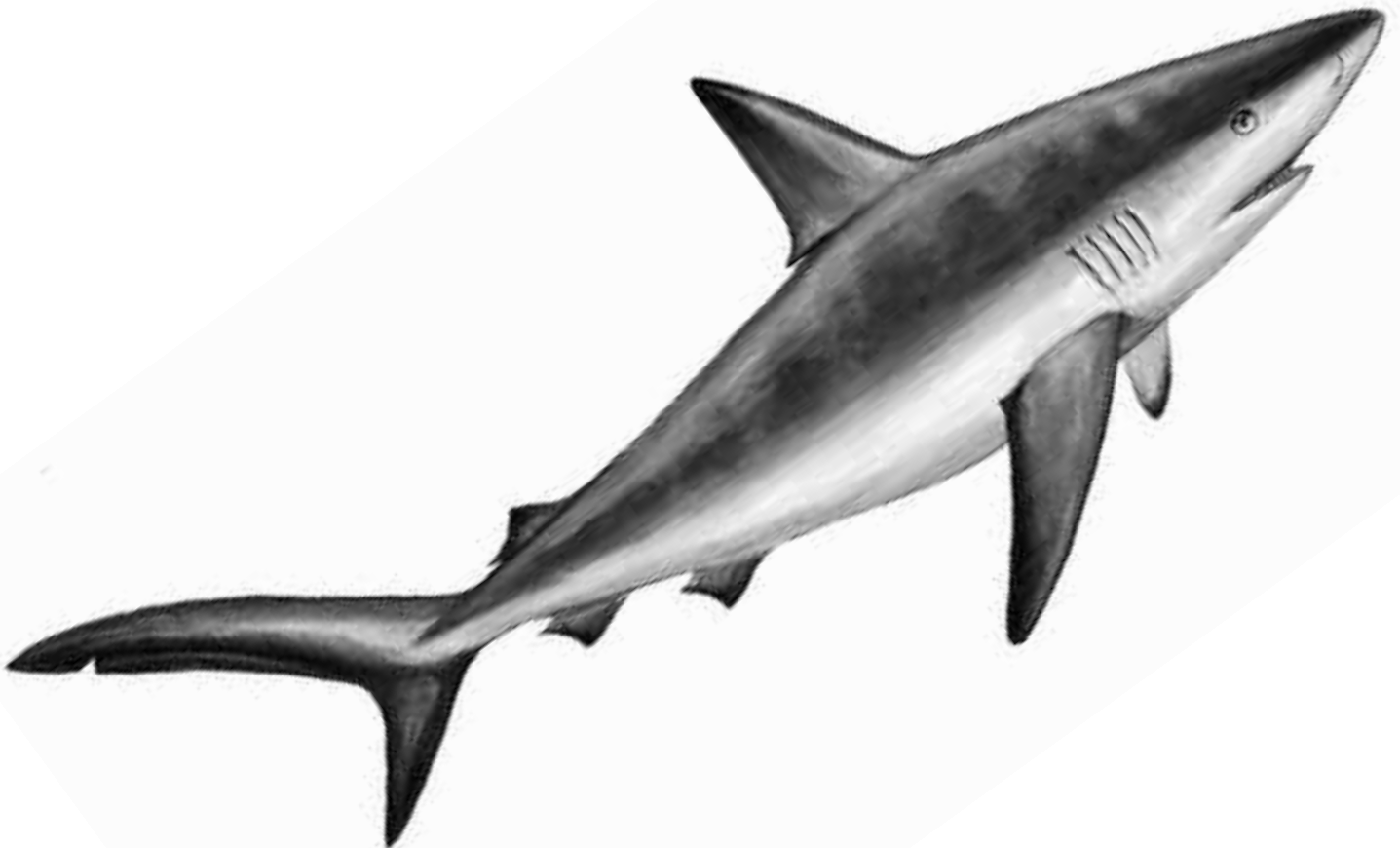
gall

fred

esforç

alegria

- 1 Indica amb fletxes i rètols el nom de totes les parts del cos del tauró que coneguis.

- 2 Què n'has après, dels taurons?

- ▶ Per comprovar si tens bona memòria, pots respondre el test de la pàgina 42 i 43 del llibre. També et pots organitzar amb un company i fer-li les preguntes de la pàgina 42 i tu respondre les que ell et faci de la pàgina 43.

3 Per comprovar si saps les dades més importants sobre els taurons, completa les frases següents:

dinosaure	carnívors	déu	450 milions d'anys
plàncton	agressiu	400	

En la nostra cultura el tauró es considera un animal _____, però en moltes cultures del Pacífic se'l venera com un _____.

Els fòssils de tauró més antics són de fa _____, és a dir, són molt més antics que els de _____.

Hi ha taurons de mides i formes diverses, ja que n'hi ha més de _____ espècies.

Hi ha taurons _____, que mengen peixos i altres animals, però també n'hi ha que només mengen _____.

vivípars	amenaçats	migracions	pesquen sense mesura
ovovivípars	aletes	ovípars	camp elèctric

A més de percebre sons, imatges, olors i gustos, els taurons poden detectar _____, i això els permet orientar-se en les _____ i trobar les preses fins i tot si estan amagades.

Si tenim en compte la manera com neixen les cries, podem dir que hi ha taurons _____, altres de _____ i altres d'_____.

No tots els taurons són agressius, i els que ho són només ataquen si se senten _____.

Tot i que molta gent mata els taurons per agafar-ne només les _____, pràcticament tot el cos és aprofitable per a alguna cosa.

Algunes espècies de tauró estan en perill d'extinció perquè les persones els _____.

4 En començar aquest quadern vas escriure unes quantes preguntes sobre els taurons. Si el llibre no te les ha respost totes, les hauràs d'investigar per tu mateix! Pots consultar llibres especialitzats o pàgines d'Internet.

Títol: _____

Autora: _____

Editorial: _____

LES PÀGINES INICIALS D'UN LLIBRE

Tots els llibres tenen una portada, una contraportada i unes quantes pàgines situades abans de les pàgines on hi ha la informació o el relat. Mira-les atentament i respon:

- ▶ Qui ha fet les il·lustracions o dibuixos del llibre?

- ▶ En quin idioma va escriure el llibre, l'autora? I com es titulava?

- ▶ Com és que l'autora hi entén tant, de taurons?

- ▶ Quin any el va escriure? _____

- ▶ De què creus que ens informen els «crèdits iconogràfics»?

- ▶ Quina informació hi ha en un «índex»?

VALORACIÓ DEL LLIBRE

- ▶ T'ha agradat, aquest llibre? Per què?

- ▶ Recomanaries aquest llibre als teus amics? Explica per què.
